

Het bestaansrecht van waterschappen

Het uitgebreide interview van Maarten Gast met dr. J. Schrijen, voorzitter van Waterschap Roer en Overmaas, in H₂O nr. 22 van 12 november jl. bevat veel leerzame gegevens over het (goede) werk van dit waterschap. De rol van het andere waterschap in Limburg, Waterschap Peel en Maasvallei, is echter zwaarder, omdat Limburg voor tweederde is omgeven door het buitenland. Het is juist daarom dat ondergetekenden zich volledigheidshalve enkele opmerkingen veroorloven.

Natuurlijk zijn wij ook bezorgd over de kwaliteit van het water, bijvoorbeeld op tal van plaatsen in de onnatuurlijke Midden-Limburgse grindgaten: vlak onder de bodem bevinden zich immers nog giftige stoffen die we te danken hebben aan de zeer discutabele dumping daarin door de Provincie Limburg (nota bene creator van beide waterschappen) van Europa's grootste mijnsteenbierg de Maurits in de jaren '70 en '80; daarvan ondervinden de gemeenten en Waterleidingmaatschappij Limburg thans nog de gevolgen.

Maar datzelfde grondwater, waarvan de hoogte én de kwaliteit bepalend zijn voor wat in een terroir geschiedt qua drinkwatervoorziening, natuur, landschap, landbouw en zelfs volksgezondheid, staat al enkele decennia onder zware druk van de ambitieuze Westduitse bruinkoolwinners (vroeger Rheinbraun AG en nu RWE-POWER, onlangs versterkt door het Nederlandse Essent), waarvan het op de grondwateronttrekkingen toezicht houdende provinciaal bestuur groot-aandeelhouder was.

Het is bedroevend dat dit grondwater zo door Duitsland wordt bedreigd. Deze situatie staat op gespannen voet met het Internationaal Burenrecht, dat zich verzet tegen

benadeling van een land door een buurland. En dan te bedenken, dat sedert 1955 al circa 53 miljard kubieke meter kostbaar grondwater is weggepompt. Volgens een TNO-rapport (van H. Rolf uit 1991) komt zo'n 60 procent van de grondwaterdaling voor rekening van Duitse bruinkoolwinners.

Het lijkt raadzaam dat ook onder andere beide Limburgse waterschappen - in het licht van het kennisprogramma 'Leven met Water' (2004-2009) - zich veel meer openstellen voor innovatief waterbeheer, waarbij de accenten liggen op veel meer en veel duidelijker contact met hun omgeving, burgers en bestuurders binnen en buiten hun grenzen. Juist water kent immers geen grenzen. Onze waterhuishoudingen mogen in deze tijd van Europese richtlijnen niet ophouden bij de administratieve rijksgrenzen. De enkele grensoverschrijdende contacten die dr. J. Schrijen aangeeft, zijn onvoldoende en zetten nog weinig zoden aan de dijk. Vandaar hier nog eens ons pleidooi voor de creatie van een (bij verdrag tussen Nederland en Duitsland in te stellen) internationaal waterschap voor het door W. Heemskerck (dissertatie aan de Rijksuniversiteit Utrecht uit 1985) onderzochte stroomgebied van de Roer/die Rur, later ondersteund door Herman Havekes van de Unie van Waterschappen in

zijn proefschrift over functioneel decentraal waterbeheer (Universiteit Utrecht, 2009)

Vanwege de noodzaak tot een meer samenhangend structureel grensoverschrijdend waterbeheer zou spoedig overwogen kunnen worden (weer dus met meer echte innovatieve inspraak van de 'omgeving') tot de instelling van een zogeheten Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking, waarvan onder andere sprake was in de Nederlandse Staatscourant van 27 november 2007 en in het vakblad Land & Water, nr. 9, september 2010.

En ten slotte: zou het ook niet de hoogste tijd worden dat spoedig een volstrekt onafhankelijk wateronderzoek (grond- én oppervlaktewater) wordt overwogen voor het qua milieu zo getroffen Midden-Limburg, waarmee vooral Waterschap Roer en Overmaas van doen heeft...? Luister maar eens 'innovatief' naar de bezorgde burgers aldaar.

**dr. W. Heemskerck (waterjurist/oud d.b.-lid Zuiveringsschap Limburg)
ir. W. Dierx (oud adjunct-directeur Waterleidingmaatschappij Limburg)**